Skolinspektionen

Beslut

2011-01-10

Dnr 44-2010:4391

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av den fristående grundskolan Wallåkrabygdens skola i Helsingborgs kommun

Skolinspektionen

Beslut

Rektorn vid Wallåkrabygdens skola

Ryavägen 15

260 30 Vallåkra

Tillsyn i den fristående grundskolan Wallåkrabygdens skola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Wallåkrabygdens skola skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Wallåkrabygdens skola blev genom Skolverkets rapport år 2004 uppmärksammad på att uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling måste utvecklas. Tillsynen visar att skolan alltjämt inte sammanställer kunskapsresultaten i de ämnen som eleverna får undervisning i. Det är angeläget att uppföljningen av elevernas måluppfyllelse systematiseras över tid och i alla ämnen på ett sådant sätt att rektorn har en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen. Elevernas kunskapsresultat behöver granskas och värderas i syfte att förklara dem i förhållande till målen i verksamheten och för att få underlag för beslut om åtgärder. De utvärderingar som görs idag resulterar ofta i att orsaker läggs hos enskilda elever, inte hos ledning, i organisation eller undervisningsmetoder. Analyser på grupp- och skolnivå medför att skolan får ett underlag för att bedöma behovet av utvecklingsinsatser för skolan som helhet.

Skolan har ett målinriktat värdegrundsarbete med tydliga rutiner för hur personalen ska agera vid misstanke om kränkningar, men den plan mot kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av saknar en kartläggning och till den konkret kopplade mål, vilket i sin tur är en förutsättning för att kunna vidta åtgärder.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Wallåkrabygdens skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst mål att uppnå i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, kursplanerna).
- Rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag; Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer; Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling; Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn ser inte till att skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Betygskatalogen uppfyller inte författningarnas krav (1a kap. 7 § förordningen om fristående skolor, SKOLFS 2009:27).
- Skolan har inte fungerande rutiner för närvarokontroll (9 kap. 2 § skollagen, 6 kap. 8 a § grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Wallåkrabygdens skola även identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Rektorn och lärarna klargör inte i tillräcklig grad mål och krav för föräldrar och elever (9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Rektorn och lärarna arbetar inte i tillräcklig grad aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (9 kap. 2 § skollagen, 4 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Rektorn ser inte i tillräcklig grad till att alla lärare tar ansvar för att de regler som är fastställda på skolan följs (9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1–2

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 10 april 2011.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Per Joel Jarlunger och jurist Malin Van Veen.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder
Enhetschef

Evy Öst
Utredare/föredragande

Kopia till

Helsingborgs kommun

Bilagor:

Bilaga 1 **Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**

Bilaga 2 **Tillsynsprotokoll och bedömningar för skola Wallåkrabygdens skola**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Helsingborgs kommun under 2010-2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Wallåkrabygdens skola den 30 november 2010.

Huvudmannen för Wallåkrabygdens skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet. Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat**, **pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Wallåkrabygdens skola, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, tillika skolans ägare, lärare och elever. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Helsingborgs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Helsingborgs kommun begär in dokument från friskolorna och friskolans elever deltar även i för kommunen gemensamma enkäter. Något besök på skolan har inte intill dagens datum genomförts.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Wallåkrabygdens skola

Skolan	Antal elever
Fristående förskoleklass	11
Fristående grundskola	71

Källa: Wallåkrabygdens skolas uppgift 2010-11-30

Skolverket godkände Wallåkrabygdens skola som en fristående grundskola/ särskola för årskurserna 1–3 genom beslut (1992:1601) den 21 december 1992. Skolans tillstånd har sedan utökats i omgångar till att även omfatta skolåren 6-9, förskoleklass samt grundsärskola för årskurserna 1-10. Enligt beslut (2000:966) får skolan anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Huvudmannen har även tillstånd att bedriva förskoleverksamhet. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Huvudman för skolan är Wallåkrabygdens Barnservice AB med organisationsnummer 556033-5837 vars verkställande direktör också är skolans rektor. Skolledningen består även av en biträdande rektor på 75 procent samt två lärare med 15 procent respektive 13 procent som skolledare i sina tjänster. Rektorn är utbildad fritidspedagog och har utöver tio år som fritidspedagog även arbetat som föreståndare och företagsledare. Biträdande rektor är utbildad lärare för skolåren 1–7 och har gått rektorsutbildningen.

Verksamheten vid Wallåkrabygdens skola startade läsåret 1993/94. Vid tillsynsbesöket hade skolan 82 elever fördelade på årskurserna f–6 samt årskurs 9. På grund av minskat elevunderlag håller skolan på att avveckla verksamheten för de äldre grundskoleeleverna, därför finns inga elever i årskurs 7 och 8. När eleverna slutar årskurs 6 går de vidare till olika skolor, både inom kommunen och utanför. De flesta elever på skolan är folkbokförda i Helsingborgs kommun, men skolan har även elever från Landskrona och Svalövs kommun.

Skolans lokaler för årskurserna f-6 finns i tre olika byggnader placerade intill varandra där de mestadels undervisas åldersblandat (f–1, 2-3 och 4–6). Eleverna i årskurs 9 håller till i en byggnad tio minuters promenadväg bort.

Tillsynsprotokoll för Wallåkrabygdens skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [x] **Fokus på skolans uppdrag**
- [ ] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [x] **Bedömning (och betyg)**
- [x] **Undervisningstid och val**
- [ ] **Särskilt stöd**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektors beslutsfattande**
- [ ] **Huvudmannaskap och tillstånd**
- [ ] **Stabilitet**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst mål att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, kursplanerna

Motivering:

Den regelbundna tillsynen utgår från att 100 procent av eleverna lägst når målen att uppnå i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5. Skolan sammanställer inte resultaten på de nationella ämnesproven, men av de provresultat som Skolinspektionen tagit del av var det inget nationellt ämnesprov där alla elever nådde kravnivån för godkänt. För att andelen elever som lägst når målen att uppnå ska bli fler är det angeläget att skolan följer upp och utvärderar alla insatser som sker på skolan, exempelvis tar reda på vilka effekter stödinsatser har och hur de kan förbättras. Skolan behöver också analysera undervisningen och försäkra sig om att den utgår från kursplanernas mål. Utifrån detta och vad som framgår nedan gör Skolinspektionen bedömningen att skolan behöver vidta åtgärder för att göra det möjligt för alla elever att nå målen för undervisningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag; Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer; Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ska ha kunskap om hur det går för eleverna i alla ämnen i alla åldrar i förhållande till de nationella målen. På Wallåkrabygdens skola görs inga sammanställningar av elevernas måluppfyllelse, så varken rektor eller lärare kan redogöra för vilket eller vilka ämnen som har högst respektive lägst måluppfyllelse. Rektorn håller sig informerad om hur det går för eleverna genom skolans ”informella kanaler” och har stor tilltro till att lärarna vet vilka målen är och hur de ska uppnås. Det är nödvändigt att rektorn fortlöpande samlar information om elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen samt försäkrar sig om att all personal på skolan har en gemensam uppfattning om vilka målen är och hur de ska förverkligas.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling; Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

För att skolan ska utvecklas kvalitativt krävs det att rektorn fortlöpande samlar information om elevernas kunskapsresultat och att detta underlag följs upp och utvärderas i syfte att öka måluppfyllelsen.

På Wallåkrabygdens skola följer man upp elevernas kunskapsresultat på individnivå, men det görs inga sammanställningar på grupp- eller skolnivå och därför har varken skolledning eller lärare någon samlad bild av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen. I dokument som Skolinspektionen tagit del av analyseras enskilda elevers brist på måluppfyllelse med förklaringar som kun-

skapsluckor, lågt självförtroende och brist på aktivitet under lektionstid. För att skolan ska utvecklas kvalitativt behöver elevernas kunskapsresultat granskas och värderas i syfte att förklara elevernas resultat både på individ- och skolnivå. Först därefter har skolan ett underlag för att bedöma behovet av vilka utvecklingsinsatser som behövs, till exempel beslut om organisation, tjänstefördelning, utbildningsprojekt med mera.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna klargör inte i tillräcklig grad mål och krav för föräldrar och elever.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Skolan har en skyldighet att konkretisera och tydliggöra för elever och föräldrar utbildningens mål. På Wallåkrabygdens skola upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i samband med utvecklingssamtalen. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är i flera avseende bra exempel där elever och föräldrar informeras om vilka mål eleven har uppnått och vilka mål de ska fortsätta arbeta mot, främst i ämnena svenska och matematik och i viss mån även engelska. Omdömena i de andra ämnena består enbart av kryss om eleven ej ännu uppnått målen, är på god väg eller har uppnått målen utan koppling till respektive ämnes kursmål. Lärarna framhåller att de kompletterar dessa kryss med en muntlig, mer detaljerad information. Elever bekräftar att de pratar om mål på utvecklingssamtalen, men kan inte återberätta vilka mål det rör sig om.

Undervisningen är till stor del inriktad på tematiska arbeten och varje tema utgår från ett urval av mål från de nationella kursplanerna. Inför varje nytt arbetsområde informeras eleverna om de mål som temat kommer att innefatta. Trots detta framför eleverna att de inte har någon större kännedom om de mål som styr undervisningen. Lärarna är självkritiska och anser att de kan bli bättre

på att poängtera vilka ämnen de arbetar med och även tydligare anknyta undervisningens olika moment till kursplanemålen.

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte i tillräcklig grad aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen, 4 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Läroplanen framhåller att läraren, men ytterst rektorn, ska se till att alla elever får ett inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och att denna möjlighet att påverka ska öka med stigande ålder och mognad. Intervjuer visar att graden av elevinflytande varierar, där de yngre eleverna ges möjlighet till inflytande över både arbetsformer och innehåll, medan de äldre eleverna har svårare att påverka undervisningens innehåll. En förutsättning för inflytande är kunskap om vilka mål som styr undervisningen. Det varierar emellertid mellan olika lärare hur mycket inflytande eleverna medges att ha och hur mycket tid som avsätts till att diskutera målen med eleverna. Lärarna tror att elevernas kunskap om målen kan förbättras, något som elevintervjuerna bekräftar.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn ser inte i tillräcklig grad till att alla lärare tar ansvar för att de regler som är fastställda på skolan följs.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen; Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Av elevintervjuer framgår att skolans ordningsregler är kända för eleverna och att de har varit delaktiga med att upprätta dem. De flesta är gemensamma för hela skolan, medan några är specifika för årskurserna. De yngre eleverna framhåller att det blir konsekvenser om man inte följer dem, medan de äldre eleverna beskriver en variation i lärarnas förhållningssätt gentemot elever som bryter mot ordningsreglerna. Lärare bekräftar att de ser olika allvarligt på när elever inte följer ordningsreglerna.

Med hänsyn till att det finns elever på skolan, speciellt i årskurs 9, som inte vill följa reglerna är det viktigt att samtliga lärare är konsekventa och tar ansvar för att de fastställda reglerna följs.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en aktuell plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Wallåkrabygdens skola har ett målinriktat värdegrundsarbete med tydliga rutiner för hur personalen ska agera vid misstanke om kränkningar. Skolan ska varje år upprätta en aktuell plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Den plan mot kränkande behandling som skolan skickat in är för läsåret 2009/10 och innehåller inte en aktuell kartläggning och till den konkret kopplade mål. Skolan håller på med en kartläggning med hjälp av elevenkäter och elevsamtal som de avser att införa i samband med en förestående revidering av planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Betygskatalogen uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

1a kap. 7 § förordningen om fristående skolor, SKOLFS 2009:27

Motivering:

I betygskatalogen ska betygsättande lärare bekräfta genom sin namnunderskrift och sitt namnförtydligande att ett betyg har satts. Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog och i den är betygen inte signerade av betygsättande lärare. Det framgår heller inte vad lärarna heter.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Skolan har inte fungerande rutiner för närvarokontroll.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen, 6 kap. 8 a § grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt eleverna sjukanmäler föräldrarna oftast, men det händer att elever, framför allt de äldre, sjukanmäler sig själva. Det finns även exempel på att en yngre elev sjukanmäler en skolkamrat. Detta bekräftas av en lärare på skolan. Skolledningen framhåller dock att skolan tar kontakt med föräldrarna till de elever som sjukanmält sig själva samma dag.

Om en elev uteblir från undervisningen utan att skolan fått information om varför ringer skolan upp när det gäller de yngre eleverna (upp till årskurs 6). I årskurs 9 förekommer sena ankomster och även skolk som ibland leder till att både elever och föräldrar kallas till elevvårdskonferenser. Det varierar emellertid mellan olika lärare huruvida man noterar sen ankomst.